UUTISET

Olemme ilman suuria uutisia hitaasti vähentäneet työn tekemistä. **TOIMITUSJOHTAJA KARI HÄKÄMIES, ELINKEINOELÄMÄN KESKUSLIITTO**

Valion liikevaihto ja maitotuotto nousemassa taas ennätykseen

Osuuskunnille maksettava maitotuotto ylittänee tänä vuonna 46 senttiä litralta. Tuottajahinnaksi on muodostumassa jälkitileineen keskimäärin noin 45 senttiä.

Valion kyky maksaa maidosta osuuskunnille nousee tänä vuonna kaikkien aikojen ennätykseen.

Maitotuotto ylittänee 46 senttiä litralta, mikä on runsaan sentin viime vuoden hintaa enemmän. Maitotuotto kertoo tilityskyvyn Valioryhmän maidontuottajaosuuskunnille.

Ennätyksiä rikkoutuu tänä vuonna muitakin.

Tuottajahinnaksi näyttäisi muodostuvan jälkitileineen noin 45 senttiä litralta, mikä lienee Valion historian paras tuottajahinta, Valion hallituksen puheenjohtaja **Antti Rauhamaa** arvioi.

Tänä vuonna myös ero Euroopan keskihintaan on yli 11 senttiä litralta, sekin suurempi kuin koskaan.

Euroopassakin näkyy jo valoa

Rauhamaan mukaan ero Euroopan hintaan ei voi tästä enää juuri kasvaa, vaikka halvan voin ja maitojauheen hintakehitys ei olekaan Valion kannalta kovin merkittävää.

”Suomessa syödyistä juustoista jo melkein puolet on tuontia.”

Suomen tuottajahintaan ei odoteta laskupaineita, sillä maitomarkkinoilla näkyy Euroopassakin jo hieman valoa.

> Suomessa syödyistä juustoista jo melkein puolet on tuontia.«
> **ANTTI RAUHAMAA**

”Ensi vuoden budjetointiin lähdetään samasta tuottajahinnasta kuin tänä vuonna.”

Kiitos hinnasta tuotekehitykselle

Valion hyvä tilityskyky on Rauhamaan mukaan pitkälti vahvan tuotekehityksen ansiota. Satsaukset siihen ovat Euroopan suurimmasta päästä.

”Ilman tuotekehitystä olisimme Euroopan keskihinnassa. Onneksi tuotekehitys löytää aina jotakin uutta, josta kuluttajat ovat valmiita maksamaan.”

Maitotuottoa kasvattaa merkkituotteiden ja erikoisuuksien hyvä menekki.

Kustannusten nousu ehkä taittumassa

Rauhamaa korostaa, että Valion maksama maidon tuottajahinta ei ole kytköksissä kasvaneisiin tuotantokustannuksiin.

”Maksamme omistajillemme sen, mitä markkinoilta saamme.”

Tilojen tuotantokustannukset ovat kuitenkin nousseet merkittävästi, Rauhamaa toteaa.

”Jotkut pärjäävät silti erittäin hyvin, jotkut eivät. Tilakohtaiset erot ovat suuria. Kovimmilla ovat vasta investoineet”, Rauhamaa toteaa.

Ensi vuonna hän toivoo kustannusnousun rauhoittuvan.

”Ehkä siinä on huippu jo saavutettu, isoja nousuja viljaan, energiaan ja lannoitteisiin ei enää povata.”

TERHI TORIKKA

Valion hallitukseen yksi uusi

Valion hallintoneuvosto on valinnut hallituksen jäsenet toimikaudeksi 2013–2015.

Maidontuottajajäseniä on neljä. Puheenjohtajana jatkaa ensi vuonna **Antti Rauhamaa** Kärkölästä.

Eroa pyytäneen varapuheenjohtajan, maanviljelysneuvos **Tauno Uiton** jäljellä olevaksi kaudeksi vuoden 2013 loppuun hallitukseen valittiin **Vesa Kaunisto** Vetelistä.

Uitto toimi Valion hallintoneuvostossa vuodesta 1992 ja Valion hallituksessa vuodesta 1996.

Rauhamaan ja Kauniston lisäksi hallituksessa ovat ensi vuonna **Jarmo Juutinen** Vieremältä ja **Sauli Lähteenmäki** Ruskolta.

MT

Lähiöinä voi nähdä tähdenlentoja

Lähiöinä on mahdollista nähdä runsaasti tähdenlentoja, jos sääolot suosivat näkyvyyttä. Geminidien tähdenlentoparvi on yksi vuoden runsaimmista meteorieli tähdenlentoparvista.

Parven aktiivisin vaihe on perjantaiaamuyöllä 14.12. kello 1.30, jolloin tähdenlentoja voi nähdä parhaimmillaan jopa 70 kappaletta tunnissa. Parhainta meteorien havaintoaikaa ovat aamuyön tunnit.

Geminidien parveen kuuluvia tähdenlentoja voi nähdä runsaasti koko viikon.

Parven niin kutsuttu säteilypiste sijaitsee lähellä Kaksosten Castor-tähteä. Parven meteorit näyttävät tulevan tältä alueelta. Kaksoset on korkealla taivaalla kaakon ja etelän välillä puolenyön aikaan. Lähistöllä, Härän tähdistössä loistaa Jupiter.

Geminidit ovat tähdenlennoiksi verraten hitaita ja ne viipyvät taivaalla sekunnin tai pari. Ne jättävät usein jälkeensä vanoja, jotka saattavat viipyä taivalla useita sekunteja, jopa minuutteja. Geminidien mukana on todennäköisesti useita kirkkaita meteoreja. Parven tähdenlennot näyttävät toisinaan hiukan kellertäviltä.

Geminidit aiheutuvat pölystä ja sorasta, jonka Phaethon-niminen aurinkokunnan pienkappale on jättänyt radalleen avaruuteen.

Maapallon kulkiessa pölyvanan läpi osa sen materiaalista osuu ilmakehään, kuumenee ja hehkuu ja aiheuttaa valoviiruja, joita kutsutaan yleisesti tähdenlennoiksi.

Suurempia kappaleita, jotka voisivat aiheuttaa tulipalloja tai Maan pinnalle asti päätyviä meteoriitteja, ei yleensä liity meteoriparviin.

MT

Happamat maat vakava ongelma

RAAHE (MT)
Sulfaattimaiden happamoituminen on vakava ongelma.

”Yhteen ainoaan järveen saattaa valua sulfaattimailta enemmän metalleja kuukaudessa kuin Talvivaaran paljon kohutussa vuodossa tuli. Tämä purkaus jatkuu kuukaudesta toiseen”, kuvaa GTK:n ympäristögeologi **Peter Edén** ongelman laajuutta.

Pohjois-Pohjanmaalla ongelman ratkaisuun on etsitty keinoja EU:n sekä valtion ja kuntien rahoituksella. Tähän mennessä pahimmat riskialueet on kartoitettu.

Ongelman torjunta on helpompaa kuin sen korjaus. Säätelykastelulla maan happamoitumista saatiin estettyä. Maaperän neutralointi kalkilla tai teräskuonalla sen sijaan pystyi vain lieventämään tuhoja.

Kaivosvesi puhtaampaa

Vanhempi suunnittelija **Jermi Tertsunen** elykeskuksesta sanoo Siikajokialueen joidenkin purojen tilaa ”hurjaksi”. Laivakankaan kultakaivokselta tuleva purkuoja on siinä vertailussa puhtaampaa vettä.

Maaperän neutraloinnissa on saatu annettua joillekin puroille pientä ensiapua. Kalkitus tai teräskuonan levitys on kuitenkin kallista eikä kovin tehokastakaan.

Joissakin puroissa happamuus saatiin korjattua tasolle, jossa vesieliöstö ”olisi elpynyt, jos eliöstöä olisi ollut”. Tuhot eivät kuitenkaan poistuneet.

Kalakuolemat hälyttivät

Pohjois-Pohjanmaan jokivarsien asukkaat havahtuivat happaman maan ongelmaan viimeksi vuonna 2006. Tutkija **Marko Huhmarniemi** Rktl:stä kertoo, että vuoden 2006 happamuuspiikin vaikutukset näkyvät vesissä edelleen.

”Siika- ja Pyhäjoen kalasto kuoli silloin lähes kokonaan. Pyhäjoki on sen jälkeen palautunut, mutta Siikajoki ei. Jotkut pienet joet kuten Piehinkijoki ovat edelleen tyystin kalattomia.”

PEKKA FALI

Happamuutta pyrittiin lievittämään kalkituksella ja teräskuonan levityksellä. Kuva on viime talven levityksistä Rukkisen ojalla.

Myös maanomistajien näkökulma olisi otettava huomioon, kehottaa projektipäällikkö Raija Suomela ”Happaman vesistökuormituksen ehkäisy Siikajoki-Pyhäjoki-alueella 2009–2012” -hankkeesta.

Positiivista on, että Pattijoen purotaimen ja Olkijoen harjuskannat ovat selvinneet hyvin.”

Happamuus suuri syyllinen

Ympäristönhoitopäällikkö **Timo Yrjänä** Pohjois-Pohjanmaan elykeskuksesta arvioi, että happamat maat ovat suuri selittäjä monissa tapauksissa, kun vesistön kunto on erittäin huono.

Jokilaaksoissa ongelma paheni vuoden 2005 kuivan kesän ja sitä seuranneen sateisen talven jälkeen.

Maan happamoituminen etenee juuri näin. Ensin maa kuivuu ja pääsee tekemisiin hapen kanssa. Kun se kastuu uudelleen, muodostuu happoa. Happo liuottaa maasta metalleja ja aiheuttaa pitkäaikaisen ympäristöongelman.

Nopea vaikutus on hapon aiheuttamalla vesistöjen happamoitumisella. Se voi tappaa eliöstön kokonaan.

Tilanne on pahin Suomen rannikoilla, mutta happamoitumista esiintyy paikoin muuallakin Euroopassa.

JOUKO RÖNKKÖ

POLITIIKASTA LYHYESTI

Stubb: Suomi ei ole EU:n mallioppilas

Eurooppa- ja ulkomaankauppaministeri **Alexander Stubbin** (kok.) mukaan väite, että Suomi on EU:n mallioppilas, on sitkeästi elävä taru. Suomi on saanut jäsenmaista kolmanneksi eniten komission huomautuksia siitä, ettei direktiivejä ole pantu täytäntöön.

”Samalla kun korostamme muille, että tiukkoja sääntöjä tulee noudattaa talouspolitiikassa, meidän on itse tehtävä sama EU-lainsäädännössä. Miten suomalaiset yritykset voivat hyödyntää EU:n sisämarkkinoita, jos emme edes pane alan lainsäädäntöä täytäntöön?” Stubb totesi puhuessaan yli 600 lukiolaiselle Helsingissä maanantaina.

Yhteisöverotuotto ei ehkä romahda

Yhteisöveron tuotot eivät välttämättä romahdakaan tänä vuonna. Yle kertoi sunnuntaina, että Verohallinnon tietojen mukaan yhteisöveron tuotto pienenisi selvästi tänä vuonna. Verohallinto korjaa, että kyse oli verotilityksistä, ei verotuotoista.

Tilityksissä on kyse verottajalle kalenterivuoden aikana menevistä rahavirroista, esimerkiksi ennakkoveroista ja jäännösveroista. Osa tämän vuoden yhteisöverosta tilitetään vasta ensi vuonna, joten verovuoden 2012 yhteisöveron tuotto tiedetään vasta ensi vuoden marraskuussa.

Opiskelija-asuntopula paisuu

Suomeen tarvitaan tuhansia asuntoja lisää opiskelijoille. Selvityksen mukaan vuosina 2013–2017 tulisi aloittaa tuhannen opiskelija-asunnon rakentaminen joka vuosi. Määrä olisi kaksi kertaa korkeampi kuin viime vuosina.

Noin puolet asunnoista tarvitaan Helsinkiin, Espooseen ja Vantaalle, puolet Joensuuhun, Jyväskylään, Ouluun, Tampereelle ja Turkuun.

Opiskelija-asuntopulaa on lisännyt kansainvälisten opiskelijoiden määrän kasvaminen.

Miesnäkökulmat pohdittaviksi

Tasa-arvopolitiikan miesnäkökulmia aletaan pohtia työryhmässä ensi vuoden alussa. Ryhmän on tarkoitus nostaa esiin miehiin liittyviä näkökulmia muun muassa terveys-, koulutus-, isyys- ja työelämäkysymyksissä.

Tasa-arvoministeri **Paavo Arhinmäen** (vas.) on tarkoitus tehdä päätös työryhmän perustamisesta vielä ennen joulua.

Ryhmän on tarkoitus saada työnsä valmiiksi lokakuuhun 2014 mennessä. Samana syksynä on tarkoitus järjestää myös tasa-arvon miesnäkökulmia käsittelevä seminaari.

Viljelylle vaatimuksia, metsänojitukseen ohjeita

Maaperä- ja ympäristötieteen professori **Markku Yli-Halla** Helsingin yliopistosta kehottaa ehkäisemään ongelmaa. Sen korjaaminen on vaikeaa.

Ensimmäisistä käytännön kokeista muun muassa säätökastelusta on saatu lupaavia tuloksia. Kokeilussa salaojiin pumpattiin vettä kuivina kesinä eikä maaperä päässyt kuivumaan.

Parin, kolmen vuoden aika on kokeilulle kuitenkin aivan liian lyhyt.

MTT:n tekemässä selvityksessä viljelijät ja metsänomistajat suhtautuivat happamuuden torjuntaan periaatteessa myönteisesti. Lähes 80 prosenttia sanoi, että ongelman kartoitus voidaan tehdä ilman tuotannollisia ongelmia. Tukea toimiin kuitenkin edellytettiin.

Säätösalaojituksessa ongelmilta uskoi välttyvänsä vain neljännes ja säätökastelussa vain muutama prosentti. Halukkuutta osallistua kustannuksiin oli vähänlaisesti.

Punaisella alueella happamien maiden todennäköisyys on suuri, Peter Edén näyttää. Vasemmalla Marko Huhmarniemi, oikealla Markku Yli-Halla ja Jermi Tertsunen.

Rakentaminen vaikuttaa

Maanviljelyksen lisäksi maan happamoituminen olisi otettava huomioon myös metsien käsittelyssä ja kaikessa rakentamisessa, jossa maa-aineksia liikutellaan. GTK:n ympäristögeologi **Peter Edén** kertoo, että ongelmaan havahduttiin ensimmäisen kerran Vaasan ohitustiellä.

Tutkija **Tuomas Saarinen** Oulun yliopistosta kertoo, että metsämaiden ojituksissa sulfaattimaista olisi oltava tieto. Paksut turvekerrokset kyllä yleensä ehkäisevät ongelman syntyä. Syviä ojituksia olisi vältettävä.

JOUKO RÖNKKÖ

Työnantaja pidentäisi työviikkoa kaksi tuntia

Elinkeinoelämän keskusliitto EK ehdottaa kahta lisätuntia työviikkoon, joka on lyhentynyt viidenneksen vuosikymmenten saatossa.

Tutkija **Hannu Kaseva** laskee vuonna 2000 eläkkeelle jääneen paiskineen töitä 4 800 tuntia enemmän kuin ainakaan 2020 eläköityvän. ”Viikkotyöaika lyheni ja vuosiloma piteni.”

Elinkeinoelämän valtuuskunta Eva julkaisi tiistaina Kasevan analyysin työajan lyhenemisestä vuoden 1960 jälkeen.

Vuonna 1960 työnteon aloittanut teki laskelman mukaan työurallaan 74 400 työtuntia, kun vuoden 1980 aloittaja ehtii 69 800 kokonaistuntiin.

EK:n uusi toimitusjohtaja **Kari Häkämies** kommentoi julkistustilaisuudessa suomalainen työviikkoa EU-maiden lyhimmäksi. ”Olemme ilman suuria uutisia hitaasti vähentäneet työn tekemistä.”

Häkämies itse laskee kahden tunnin pidennyksen viikkotyöaikaan lisäävän työaikaa 20 kuukautta 30 vuodessa. Työaika pitenisi pitkästä aikaa.

Yksityisillä aloilla tehdään keskimäärin 37,5 tunnin työviikkoa. Häkämiehen mukaan nykykäytäntönä on vain 36 tunnin työviikko.

”Viikkotyöaikaa voisi nostaa 36 tunnista 38 tuntiin.”

Yksityisaloilla tehtiin 1960-luvulla 45 tunnin työviikkoa. Työpäiviä oli kuusi. Normaali työpäivä oli kahdeksantuntinen. Lauantaisin tehtiin viisituntinen.

Viikkotyöaika lyheni asteittain 40 tuntiin vuoteen 1970 mennessä. Toinen merkittävä työajan lyhennys toteutettiin vuosina 1986–1990.

Suomalaisen työura kestää vakaasti 40 vuotta vuosikymmenestä toiseen. Töissä aloittaminen myöhästyy kolme vuotta. Eläkkeelle jäänti siirtyy.

JUHANI VIITALA